

ใบความรู้ เรื่อง “โคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์”

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ขวนคิดจากบทประพันธ์ (๑)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

“โคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์”

โคลงโสฬสไตรยางค์เดิมเป็นสุภาสิตภาษาอังกฤษ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้กวีในราชสำนักแปลและประพันธ์เป็นโคลงภาษาไทย ดังปรากฏในจดหมายเหตุพระราชกิจรายวันพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวตอนหนึ่งว่า วันที่ ๔๔๕๑ (หมายถึง วันที่ ๔๔๕๑ ในรัชกาลที่ ๕) วัน ๒๖๓๒ ค่ำ ปีมะโรง โทศก จุลศักราช ๑๒๔๒ (วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓) “...กรมหมื่นพิชิต (ต่อมาคือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร) ถวายโคลงโสฬสไตรยางค์ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปแต่งแก้ไขใหม่ให้ถูกต้องกับความในภาษาอังกฤษ”

โคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์เป็นโคลงสี่สุภาพซึ่งมีบทนำ ๑ บท เนื้อเรื่อง ๑๖ บท และบทสรุป ๑ บท ซึ่งบอกจำนวนสุภาสิตว่ามี ๑๖ หมวด หมวดละ ๓ ข้อ รวมเป็น ๔๘ ข้อ ในพระราชนิพนธ์นี้ “ไตรยางค์” หมายถึง จำนวนสิ่งที่ควรแสวงหาหรือควรละเว้น ซึ่งในโคลงแต่ละบทจะมีอยู่ ๓ สิ่ง ส่วนคำว่า “โสฬส” หมายถึง ๑๖ ดังนั้น “โสฬสไตรยางค์” จึงหมายถึง ข้อควรกระทำไม่ควรกระทำ ๓ ประการ ซึ่งมีจำนวน ๑๖ ข้อ เช่น บทที่หนึ่งกล่าวถึง สามสิ่งควรรัก (Three Things to Love) ได้แก่ ความกล้า (Courage) ความสุภาพ (Gentleness) และความรักใคร่ (Affection) บทที่สองกล่าวถึงสามสิ่งควรชม (Three Things to Admire) ได้แก่ อำนาจ ปัญญา (Intellectual Power) เกียรติยศ (Dignity) และมีมารยาทดี (Gracefulness) เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในแง่วรรณคดีคำสอน จะเห็นว่าโคลงสุภาสิตโสฬสไตรยางค์ มีข้อแนะนำเกี่ยวกับการประพฤติตนที่ครอบคลุมกว้างขวางตั้งแต่เรื่องของตัวเราเอง มิตรสหาย ชาดิบ้านเมืองไปจนถึงสังขธรรมชีวิต

